

Asia: VN/34144/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Edustaako vastaaja

Hyvinvointialuetta

2. Toteuttaako ehdotettu säädöskokonaisuus tavoitetta varhaisen tuen saatavuuden parantamisesta?

Kyllä

Ehdotetut toimet kohtaan 2:

-

3.1 Raskaudenaikaisissa neuvolapalveluissa

Kyllä

Ehdotetut toimet kohtaan 3.1:

-

Muita huomioita kohtaan 3.1:

-

3.2 Alle kouluikäisen neuvolapalveluissa

Kyllä

Ehdotetut toimet kohtaan 3.2:

-

Muita huomioita kohtaan 3.2:

-

3.3 Kouluterveydenhuollon palveluissa

En osaa sanoa

Ehdotetut toimet kohtaan 3.3:

-

Muita huomioita kohtaan 3.3:

Suun terveydenhuollon tarkastukset tehdään jatkossa tietyssä iässä, eikä enää tietyllä luokka-asteella. Tämä helpottaa merkittävästi tarkastusten toteutumisen (peittävyys) seurantaan, mutta voi vähentää koulujen kanssa tehtävää yhteistyötä, esim. ajanvarausten suhteen.

Terveydenhoitajan ja lääkärin tarkastuksissa säilyy kuitenkin luokka-astesidonnaisuus. Tarkastusten toteutumisen seuranta on haasteellista, sillä potilastietojärjestelmä ei tue luokka-astesidonnaista toimintaa.

Haasteena on yleisten terveystarkastusten ja suun terveydenhuollon tarkastusten erilaiset rytmitykset. Tarkastusten toteutumisen seuranta pysyy edelleen haasteena yleisten terveystarkastusten osalta. Ehdotuksena on, että rytmitys pysyisi yhtenäisenä ja tietojohdamisen välineitä kehitettäisiin vastaamaan kirjaamisen ja raportoinnin haasteisiin.

3.4 Opiskeluterveydenhuollon palveluissa

Kyllä

Ehdotetut toimet kohtaan 3.4:

-

Muita huomioita kohtaan 3.4:

-

4. Onko sääntely opiskeluterveydenhuollon ja siihen kuuluvasta sähköisestä terveystarkastuksesta terveydenhuoltolain 17 §:n 2 momentin ja 70 a §:n säännöksissä soveltamisen kannalta toimiva?

Kyllä

Ehdotetut muutokset kohtaan 4:

-

5. Onko esitetty sääntely valtioneuvoston asetukseen neuvolatoiminnasta sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sisällöstä riittävä terveystarkastusten toteuttamiseksi?

Kyllä

6. Yhtenä toimenpiteenä asetusluonnoksessa ehdotetaan kansallisten ohjeistuksien ja suositusten päivittäminen NEUKO-tietokantaan. Onko esitetty toimenpide riittävä?

Kyllä

7. Millaista muuta kansallista ohjausta ja toimenpiteitä esitetyn lainsäädännön onnistunut toimeenpano mielestänne edellyttää?

Hyvinvointialueilla tarvitaan henkilöstön kouluttamista uudistuksiin, jota tarve käydä läpi myös koulu- ja opiskeluterveydenhuollon osalta alueellisessa opiskeluhuollon yhteistyöryhmässä. Hyvinvointialueilla on varmistettava myös riittävät konsultaatiomahdollisuudet. Myös kansallinen ohjaus ja koulutustilaisuuksien järjestäminen ovat tarpeen. Huomioitava myös seksuaalineuvonta seksuaaliterveyden kokonaisuudessa, joka on 8§ kirjattu vahvemmin kuin aiemmin.

Kansallisesti tulisi pohtia terveystarkastusten seurannan kehittämistä. Luokka-astesidonnaisten tarkastusten toteutumisen seuranta kouluterveydenhuollossa haasteellista.

Varhaisen tuen toteuttamiseksi tarvittaisiin myös vahvaa kansallista kehittämistyötä palvelujen sisältöjen ja tietojohdamisen kehittämiseksi alueiden oman kehittämistyön ohella, jotta kansallisesti tunnistetut korjaavan työn tarpeet saataisiin vähenemään.

Päijät-Hämeen hyvinvointialue kiinnittää huomiota myös toimeenpanon aikataulujen kireyteen. Toimeenpanon valmisteluun on jätetty liian vähän aikaa.

Muita huomioita hallituksen esityksen luonnoksesta:

Terveystarkastusten ajankohdasta ja sisällöistä säätäminen asetuksessa kannatettava. Edistää tavoitetta välttää laintasaisen säätelyn yksityiskohtaisuutta ja tuo joustavuutta säätää palveluista. Lisää joustavuutta toisi se, että ikävuositapahtumissa huomioitaisiin esim. +- 2 kk ajankohdat. Seuranta on ollut niin kaavamaisista, että joustoa on ollut joissain tilanteissa liian vähän.

Lasten ja perheiden yksilölliset tarpeet on valmistelussa hyvin huomioitu ja mainittu monessa kohtaa. Tämä vaatii ammattilaisilta osaamista ja kykyä havaita ja tunnistaa yksilölliset tarpeet esim. mielenterveysongelmat varhaisessa vaiheessa.

Muita huomioita asetusluonnoksista:

Raskaudenaikaisissa neuvolapalveluissa Laaja terveystarkastus jatkossa 2-osainen. Tämä tuo joustavuutta ja on kannatettava asia. Asetus ei ole määrittänyt aiemminkaan tarkasti raskaana

olevien käyntejä, joten on toimittu thl äitiysneuvolatyön suositusten mukaisesti. Tämä antaa mahdollisuuden yksilöllisempiin tarkastuksiin esim. huomioiden riskitekijät.

Alle kouluikäisten neuvolapalveluissa Osa 6 kk ikäisen terveystarkastuksesta voitaisiin jatkossa toteuttaa ryhmätapaamisena, jossa terveysneuvonta toteutettaisiin ryhmässä, mutta olisi myös mahdollisuus yksilölliseen tapaamiseen terveydenhoitajan kanssa. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että terveydenhoitaja arvioi 6 kk ikäisen lapsen suun terveyden tilan. Tämä suun terveyden arviointi on tärkeä tässä kohtaa ja hyvä muutos, mutta tämä tuo haasteita ajankäytöllisesti. Jos nämä kaikki tehdään samalla käynnillä, tulee ajasta aivan liian pitkä vauvalle eli 45 min ennen ryhmäneuvolaa (mittaukset, suun arviointi) + 90 min. ryhmäneuvola. Mikäli ryhmäneuvola järjestetään erillisenä käyntinä, haasteeksi voi tulla perheiden saaminen ryhmiin.

Kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden toteuttamisen tarkastusvälin muuttaminen 3 vuodesta 4 vuoteen hyvin kannatettava asia.

Laajojen terveystarkastusten ajankohdat kouluterveydenhuollossa on perusteltua pitää entisellään.

Puolustusvoimain ennakoterveystarkastuksen sisältyminen opiskeluterveydenhuoltoon ja sähköinen terveystarkastus ja sen pilotointi toisen asteen opiskeluterveydenhuollossa ovat kannatettavia asioita. Pienelle joukolle opiskelijoita saatetaan tarvita ennakoterveystarkastuksen toteuttamiseen paperiversiota ainakin alkuvaiheessa.

Neuko – tietokanta on käytännön työtä, sen kehittämistä sekä toiminnan järjestämistä ja johtamista tukeva. Merkittävä lisäarvo on myös se, että se on myös kansalaisten käytettävissä.

Forsberg Mika
Päijät-Hämeen hyvinvointialue

Roiha Marisa
Päijät-Hämeen hyvinvointialue - toimialajohtaja Mika Forsberg